

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร เรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานและแนวคิดทางด้านการพัฒนาหลักสูตรจากหน่วยงานทางการศึกษา นักการศึกษาหลาย ๆ คนใช้เป็นแนวทางประกอบการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดของการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร (Research and Development : R & D) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research 1) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development 1) : การพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research 2) : การทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development 2) : การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research 1):การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาหลักสูตรโครงร่าง
การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้มาสร้างหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีดำเนินการ

1.1 ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบอิงมาตรฐาน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.2 ศึกษางานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตร เรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี

1.3 สอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คน

1.4 สัมภาษณ์ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 3 คน ศึกษาניתตศกัสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 2 คน นายกเทศบาลตำบลหนองปรือจำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 2 คน

คณะกรรมการสถานศึกษา 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน จำนวน 17 คน

1.5 สนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อให้ทราบขอบข่าย เนื้อหา สาร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 3 คน กำนันตำบลหนองปลาไหล จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13 ตำบลหนองปลาไหล จำนวน 1 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน จำนวน 12 คน

1.6 ดำเนินการติดต่อส่วนราชการต่าง ๆ อย่างเป็นทางการโดยขอหนังสือจาก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ประเภท คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบการสนทนากลุ่ม (focus group)

การเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง ซึ่งอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ นายกเทศบาลตำบลหนองปรือ นักวิชาการศึกษา กำนัน ภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน เครื่องมือที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบการสนทนากลุ่ม (focus group) ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม

แบบสอบถามใช้สอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักเรียน และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

2.1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อ กำหนดเป็นโครงสร้างของ เครื่องมือและขอบข่ายเนื้อหา ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ความสัมพันธ์กับโรงเรียน และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการพัฒนาหลักสูตรประเด็นแห่งปราสาทผึ้ง จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับความต้องการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรประเด็นแห่งปราสาทผึ้ง

2.1.3 สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของเนื้อหาพฤติกรรมบ่งชี้ที่กำหนดจาก นั้นนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

2.1.4 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 2 คน ในด้านเนื้อหา จำนวน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: index of item objective congruence) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยมีรายละเอียดในการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

นำแบบประเมินความสอดคล้องของส่วนประกอบของแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 5 ท่าน พิจารณาลงความเห็นและให้คะแนนในแต่ละท่าน ดังรายละเอียดดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าส่วนประกอบของแบบสอบถาม มีความสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าส่วนประกอบของแบบสอบถาม มีความสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์
- 1 เมื่อแน่ใจว่าส่วนประกอบของแบบสอบถาม ไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์

เมื่อดัชนี IOC ที่คำนวณได้มีค่าระหว่าง 0.50 – 1.00 แสดงว่าข้อคำถามของแบบสอบถามวัดได้ตรงกับจุดประสงค์และมีความสอดคล้องกับเนื้อหาซึ่งผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้องของแบบสอบถาม มีดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

2.1.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับสำนวนของข้อคำถาม และความชัดเจนของภาษา

ขั้นตอนสอบถามดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษา และแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแนะนำตัวกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คน ซึ่งไม่ใช่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยการสร้างบรรยากาศแบบเป็นกันเองจากนั้นชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้
3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้นักเรียนคนละ 1 ฉบับ พร้อมทั้งอธิบายขั้นตอนวิธีการเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที ในการให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม
4. จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูลของการตอบแบบสอบถาม

ด้านสถานภาพทั่วไป ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร เรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี

2.2 แบบสัมภาษณ์

2.2.1 แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (structure interview) เป็นการศึกษาเพื่อจัดเตรียมข้อมูลด้านความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 2 คน ด้านเนื้อหา จำนวน 2 คน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: index of item objective congruence) ที่มีค่าระหว่าง 0.50 – 1.00

2.2.2 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาประมวลเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตของเนื้อหา ซึ่งแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด และตำแหน่งการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการพัฒนาหลักสูตร เรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี

2.2.4 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตของเนื้อหา พุทธิกรรมบงชี้ที่กำหนด จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

2.2.5 นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 2 คน ด้านเนื้อหา จำนวน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: index of item objective congruence) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้องของของแบบสัมภาษณ์มีดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

2.2.6 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับสำนวนของข้อคำถาม และความชัดเจนของภาษา

ขั้นตอนสัมภาษณ์ดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี ถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้สัมภาษณ์ จำนวน 17 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 2 คน นายกเทศบาลตำบลหนองปรือ จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา 1 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ผู้วิจัย กำหนดวัน และสถานที่ๆ จะสัมภาษณ์ และแจ้งให้ผู้ให้การสัมภาษณ์ทราบล่วงหน้า พร้อมทั้งส่งประเด็นการสัมภาษณ์ให้ผู้สัมภาษณ์ล่วงหน้า

2. ขั้นตอนการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ โดยการเดินทางไปยังที่นัดหมาย และแนะนำตัวเองและขออนุญาตให้ผู้สัมภาษณ์ทำการบันทึกภาพพร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการสัมภาษณ์จนเสร็จสิ้น

2.2 จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาต่อไป

2.3 การสนทนากลุ่ม (focus group)

การสนทนากลุ่ม (focus group) เป็นการสนทนาเกี่ยวกับความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร และขอขยายเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี โดยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาร่วมกันวิเคราะห์ ซึ่งบุคคลที่ร่วมในการสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน ได้แก่ ซึ่งได้จากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 3 คน กำนันตำบลหนองปลาไหล จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13 ตำบลหนองปลาไหล จำนวน 1 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน กำหนดเวลาในการสนทนากลุ่ม ประมาณ 1 ชั่วโมง และกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่ม ดังนี้

ประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่มมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ความจำเป็น หลักการ แนวคิด และแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี จากบุคคลากรหลายๆ ฝ่ายพร้อมๆ กัน โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าว

การสร้างแบบการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีจากหนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาแนวการสนทนากลุ่ม เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากบุคคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาหลักสูตร เรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง และศึกษาตัวอย่างการวิเคราะห์บทสนทนา (วิล ทองแผ่, 2542, หน้า 68-71) เพื่อนำมาวิเคราะห์การสนทนากลุ่ม

2. นำข้อมูลที่ได้มาประมวล เพื่อกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตเนื้อหาสาระในพฤติกรรมตัวบ่งชี้ โดยขอคำแนะนำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. สร้างประเด็นการสนทนากลุ่ม ตามขอบเขตของเนื้อหาสาระในพฤติกรรม

บ่งชี้ที่กำหนด จากนั้นนำประเด็นแนวการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. นำประเด็นการสนทนากลุ่ม เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร จำนวน 2 คน ด้านเนื้อหา จำนวน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพประเด็นของการสนทนากลุ่ม โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างส่วนประกอบของแบบการสนทนากลุ่มกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มพฤติกรรม (IOC: index of item objective congruence) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลการตรวจสอบความสอดคล้องของแบบการสนทนากลุ่มมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

5. นำประเด็นการสนทนากลุ่มมาปรับปรุงแก้ไข ในประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ นำประเด็นการสนทนากลุ่มที่แก้ไขปรับปรุงเสร็จแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยก่อนนำไปใช้

ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม (focus group) ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดประเด็นการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร หลักการ แนวคิด และแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการการพัฒนาหลักสูตร เรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี

2. กำหนดผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร เรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี โดยการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม ในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมการสนทนาจำนวน 12 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 3 คน กำนันตำบลหนองปลาไหล จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13 ตำบลหนองปลาไหล จำนวน 1 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน

3. ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (moderator) กำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร หลักการแนวคิดและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขรวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการพัฒนาหลักสูตร เรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี มีผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (discussant) จำนวน 12 คน มีผู้ช่วยในการจัดการสนทนากลุ่มจำนวน 2 คน เพื่อทำหน้าที่ในการจดบันทึกการสนทนากลุ่ม (note taker) และทำหน้าที่ในการบันทึกภาพ

พร้อมทั้งอำนวยความสะดวก (assistant) ขณะสนทนากลุ่ม

4. ผู้วิจัยเริ่มการสนทนากลุ่ม โดยการแนะนำผู้ร่วมการสนทนากลุ่มและคณะของผู้วิจัย โดยสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง จากนั้นชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มในครั้งนี้ และกล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร เรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง

5. เริ่มการสนทนาตามประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำประเด็นการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกคนแสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็น ต่อจากนั้นผู้วิจัยสรุปประเด็นแต่ละประเด็นของข้อคำถามอีกครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และเป็นการควบคุมระยะเวลาในการสนทนากลุ่มให้เป็นไปตามเวลาที่กำหนด

6. เมื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม แสดงความคิดเห็นครบทุกประเด็นคำถาม ผู้วิจัยกล่าวคำขอบคุณ พร้อมทั้งมอบของที่ระลึกสำหรับผู้เข้าการสนทนากลุ่มทุกคน และปิดการสนทนากลุ่ม

7. จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (focus group)

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (focus group) ด้านความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร หลักการ แนวคิด และแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการพัฒนาหลักสูตร เรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี โดยวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วนำเสนอแบบเขียนพรรณนาความ จากขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยสรุปวิธีดำเนินการวิจัย ดังตาราง 2

ตาราง 2 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
1. ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545	เพื่อวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545	- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545	- วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
2. วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	- หลักสูตรศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	- วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
3. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร	การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร	- เอกสารของนักการศึกษาต่าง ๆ และพัฒนาหลักสูตร	- วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
4. ศึกษาประวัติความเป็นมาของประเพณีแห่งปราสาทผึ้งตำบลหนองปรือ อำเภอนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี	ศึกษาเอกสาร	- เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง	การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
5. ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง - ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในโรงเรียน - ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน - นักเรียน	- การสัมภาษณ์ - การสอบถาม	- ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน - ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 3 คน - ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรีเขต 4 จำนวน 2 คน - คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน - นายกเทศบาลตำบลหนองปรือจำนวน 1 คน - นักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน	- แบบสอบถาม - วิเคราะห์ความถี่และร้อยละ - แบบสัมภาษณ์ - วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
		<ul style="list-style-type: none"> - ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 2 คน - ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน - นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแกประชาสรรค์ ชั้น ป. 6 จำนวน 16 คน 	
5. เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง	การสนทนากลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน - ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 3 คน - กำนันตำบลหนองปลาไหล จำนวน 1 คน ข - ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13 ตำบลหนองปลาไหล จำนวน 1 คน - ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 2 คน - คณะกรรมการสถานศึกษา 2 คน - ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบการสนทนากลุ่ม - วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development 1): การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรโดยการพิจารณาจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และนำแนวความคิด ทฤษฎีต่างๆ มากำหนดเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรตั้งแต่ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหาสาระ เวลาเรียน สื่อการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ตอนที่ 1 ดังนี้

การพัฒนาหลักสูตร

1. การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ทั้งจากการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเด็นแห่งปราสาทผึ้ง และความ ต้องการ พัฒนา หลักสูตร จากบุคคลที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนหลักสูตรฉบับร่าง ดังนี้

1.1 หลักการ นำเสนอข้อมูลที่ศึกษามาวิเคราะห์ แล้วจึงกำหนดหลักการพัฒนาหลักสูตร

1.2 จุดหมาย ศึกษาความจำเป็นในการสร้างหลักสูตร โดยกำหนดจุดหมาย ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร

1.3 โครงสร้าง ศึกษาและวิเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทแล้วกำหนดเป็นโครงสร้าง

1.4 คุณภาพผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1.4.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นแห่งปราสาทผึ้ง

1.4.2 มีทักษะการประดิษฐ์ดอกไม้

1.4.3 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

1.4.4 มีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี

1.5 เนื้อหาสาระ พิจารณาข้อมูลที่รวบรวมได้ กำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยพิจารณาจากจุดหมายของหลักสูตรแม่บทแล้ว กำหนดเป็นโครงสร้าง

1.6 เวลาเรียน ศึกษาหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บท และพิจารณาจากโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร โดยกำหนดสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 6 สัปดาห์ รวม 12 ชั่วโมง

1.7 สื่อการเรียนรู้ หลักสูตรนี้มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องประเด็นแห่งปราสาทผึ้ง และทักษะการประดิษฐ์ดอกไม้ ดังนั้นจึงต้องกำหนดสื่อ/ วัตกรรมการประกอบการเรียนรู้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

1.8 แผนการจัดการเรียนรู้ พิจารณาจากจุดหมาย เวลาเรียน เนื้อหาสาระ เพื่อ กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.9 การวัดและประเมินผล โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ มีผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ คือ ดอกผึ้ง และมีความพึงพอใจที่ต่อการเรียน

2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

เมื่อพัฒนาหลักสูตรฉบับร่างเสร็จแล้ว นำหลักสูตรมาใช้ประกอบการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 กำหนดเนื้อหาสาระ และเวลาเรียน ตามโครงสร้างหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

2.2 นำเนื้อหาสาระในข้อ 1 มาเขียนเป็นสาระสำคัญเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ให้นักเรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตร ซึ่งสรุปมาจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และใช้เป็นแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

2.3 กำหนดแหล่งการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดหมาย และกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง

1. นำหลักสูตรฉบับร่าง ไปตรวจสอบก่อนนำไปใช้โดยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตร

2. นำหลักสูตรฉบับร่าง ไปตรวจสอบก่อนนำไปใช้ โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 2 คน ด้านเนื้อหา จำนวน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน ตรวจสอบความเหมาะสมด้านส่วนประกอบและความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่างโดยใช้การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: index of item objective congruence) ที่มีค่าระหว่างเท่ากับ 0.50 – 1.00 ซึ่งผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้องของหลักสูตรมีดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

การปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง

นำผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่างมาเป็นข้อมูล ในการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมในการนำไปทดลองใช้

จากขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรผู้วิจัยได้สรุปวิธีดำเนินการวิจัยดังตาราง 2

ตาราง 3 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/เอกสาร	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน	การพัฒนาหลักสูตร เรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง ฉบับร่าง	หลักสูตรเรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง ฉบับร่าง	

ตาราง 3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/เอกสาร	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี ฉบับ ร่าง			
2. เพื่อประเมินหลักสูตร เรื่องประเพณีการแห่ ปราสาทผึ้ง ฉบับร่าง	นำหลักสูตรฉบับร่างไป ตรวจสอบก่อนนำไปใช้ (ตรวจสอบคุณภาพของ หลักสูตร)	- อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ - ผู้เชี่ยวชาญด้าน หลักสูตรจำนวน 5 คน	- การวิเคราะห์ เนื้อหา - แบบประเมิน หลักสูตรฉบับร่าง - หาค่า IOC
3. เพื่อปรับปรุงหลักสูตร เรื่องประเพณีแห่ปราสาท ผึ้ง ฉบับร่าง	ปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง	หลักสูตรเรื่องประเพณี แห่ปราสาทผึ้งฉบับร่าง	- การวิเคราะห์ เนื้อหา - แบบประเมิน หลักสูตรฉบับร่าง - หาค่า IOC

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research 2): การทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการนำหลักสูตรไปใช้จริง โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงทดลองแล้วนำผลจากการทดลองไปปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สำหรับการทดลองใช้หลักสูตรเรื่องประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง มีวิธีการดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

วิธีดำเนินการ

1. ขออนุญาตราชการจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตทดลองใช้หลักสูตร

2. นำหลักสูตรที่กำหนดแนวการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้โดยผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นผู้ทดลองใช้หลักสูตรด้วยตนเอง คือ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองแกประชาสรรค์ อำเภอหนองปรือ จังหวัด

กาญจนบุรี ปีการศึกษา 2553 จำนวน 16 คน โดยใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 6 สัปดาห์ รวมเป็นเวลา 12 ชั่วโมง

3. แบบแผนการทดลองใช้หลักสูตรจริง

การทดลองใช้หลักสูตรเรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง มีแบบแผนการทดลองใช้หลักสูตร แบบมีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว มีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังทดลองใช้หลักสูตร one – group pretest – posttest design (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2549, หน้า 138)

ตาราง 4 สรุปวิธีดำเนินงานวิจัยการทดลองใช้หลักสูตร

	O ₁	X	O ₂
O ₁ หมายถึง	การทดสอบความรู้ ความเข้าใจ เรื่องประเพณีการแห่งปราสาทผึ้ง ก่อนการใช้หลักสูตร		
X หมายถึง	การทดลองใช้หลักสูตร		
O ₂ หมายถึง	การทดสอบความรู้ความเข้าใจ เรื่องประเพณีการแห่งปราสาทผึ้ง หลังการใช้หลักสูตร		

ตาราง 5 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 3

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/ เอกสาร	เครื่องมือ/การ วิเคราะห์ข้อมูล
เพื่อทดลองใช้ หลักสูตร เรื่อง ประเพณีแห่งปราสาท ผึ้ง กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม สำหรับ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี	จัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตามแผนการ จัดการเรียนรู้	นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนอง แกประชาสรรค์ จำนวน 16 คน	- หลักสูตรประเพณี การแห่งปราสาทผึ้ง - แผนจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development 2): การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องและต่อเนื่องกับการทดลองใช้หลักสูตรในขั้นตอนที่ 3 คือ การประเมินผลระหว่างทดลองใช้หลักสูตรและหลังใช้หลักสูตร เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรว่าเป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ พิจารณาผลกระทบจากการใช้หลักสูตร เพื่อประเมินข้อมูล ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรเรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง ในการประเมินผลหลักสูตรผู้วิจัยจะดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้หลักสูตร และหลังใช้หลักสูตร ดังนี้

1. วิธีดำเนินการ

1.1 การประเมินผลก่อนใช้หลักสูตร ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้หลักสูตร

1.2 การประเมินผลระหว่างใช้หลักสูตร โดยพิจารณาผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ เป็นการประเมินผลงานตามสภาพจริง ใช้วิธีอิงเกณฑ์การประเมิน (rubric) โดยใช้แบบประเมินผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ของนักเรียน

1.3 การประเมินผลหลังใช้หลักสูตร โดยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประเมินความพึงพอใจต่อการเรียน ดังรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.3.1 เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หลักสูตร เป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยวัดจุดประสงค์และเนื้อหาเดิมแต่เปลี่ยนแปลงโดยการสลับข้อและสลับตัวเลือก แล้วนำผลการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง มาหาค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน

1.3.2 เพื่อการประเมินความคิดเห็น ความรู้สึกที่มีต่อการเรียนเกี่ยวกับประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง โดยใช้แบบการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร

1.4 ปรับปรุงหลักสูตร โดยนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 แบบประเมินผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร

3. วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบจากเอกสารเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ในการกำหนดประเด็นการสร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมความสำคัญ ประวัติความเป็นมาของประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง ตำบลหนองปรือ อำเภอนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี ของความรู้เรื่องประวัตินุ้ยบ้านหนองปรือ ความรู้เรื่องประวัติประเพณีสำคัญในอำเภอนองปรือ ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์ดอกไม้

3.1.2 สร้างแบบทดสอบ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เกี่ยวกับเรื่องของ ประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง โดยการดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังใช้หลักสูตร ซึ่งเป็น แบบทดสอบแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.1.3 เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ กำหนดแนวทางการตอบคำถามของแต่ละข้อโดยให้ 1 คะแนน เมื่อตอบถูก และให้ 0 คะแนน เมื่อตอบผิด

3.1.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3.1.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 2 คน ด้านเนื้อหา จำนวน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ จุดประสงค์ (IOC: index of item objective congruence) ที่มีค่าระหว่าง 0.50 – 1.00 ผลจากการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ พบว่า แบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

3.1.6 นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลหนองปรือ และโรงเรียนบ้านหนองขอน ซึ่งไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 65 คน

3.1.7 นำแบบทดสอบมาหาค่าระดับความยาก (p) (difficulty) คัดเลือกข้อสอบ ที่มีค่าความยากง่ายของข้อสอบไว้ระหว่าง 0.21 – 0.79

3.1.8 นำแบบทดสอบมาหาค่าอำนาจจำแนก (r) (discrimination) ที่มีค่าระหว่าง 0.20 – 0.69

3.1.9 นำแบบทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามสูตร KR-20 ของ คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder & Richardson) โดยแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.840

3.2 วิธีการสร้างแบบประเมินผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ของนักเรียน

3.2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบการประเมินผลงานและศึกษาแนวการวัดและประเมินผล ในการปฏิบัติงานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

3.2.2 ศึกษาแนวทางการในการให้คะแนน เพื่อการวัดผลตามสภาพจริง โดยอิงเกณฑ์ประเมิน (rubric) โดยศึกษาการให้คะแนนในภาพรวมและแบบแยกองค์ประกอบ

3.2.3 สร้างแบบการประเมินผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ ของนักเรียนเป็นแบบการวัดผลตามสภาพจริง โดยอิงเกณฑ์การประเมิน (rubric) ให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ มาตรฐานประมาณค่า 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ผ่านการประเมินร้อยละ 80.00 คือ

ร้อยละ 90.00 – 100.00 หมายถึง ระดับคุณภาพดี

ร้อยละ 80.00 – 89.00 หมายถึง ระดับคุณภาพพอใช้

ร้อยละ 50.00 – 79.00 หมายถึง ระดับคุณภาพปรับปรุง

3.2.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 2 คน ด้านเนื้อหา จำนวน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง โดยใช้แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: index of item objective congruence) ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.50 – 1.00 และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะผลจากการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ พบว่า แบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

3.2.5 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 วิธีการสร้างแบบการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร

3.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's scale) คือ วิธีสอบถามความคิดเห็นด้านความรู้สึกจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดโครงสร้าง และขอบเขตเนื้อหาของเครื่องมือ และดำเนินการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ในหัวข้อที่กำหนดไว้ซึ่งเป็นแบบประเมินที่กำหนดช่วงความรู้สึกของคนเป็น 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4 หมายถึง เห็นด้วย

3 หมายถึง ไม่แน่ใจ

4 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

โดยการปรับเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร และกำหนดการให้คะแนนตามเกณฑ์การวัดความพึงพอใจของลิเคอร์ท (Likert's) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยรายข้อ และการแปลความหมายค่าเฉลี่ยในภาพรวมทั้งฉบับของการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร เรื่องประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง โดยมีเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, ม.ป.ป., หน้า 100)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51 – 5.00	หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51 – 4.50	หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51 – 3.50	หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51 – 2.50	หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.3.3 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 2 คน ด้านเนื้อหา จำนวน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง โดยใช้แบบการประเมินการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: index of item objective congruence) ซึ่งจะมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.50 – 1.00 และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.3.4 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และพบว่าเครื่องมือมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

จากขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตร ผู้วิจัยได้สรุปวิธีดำเนินการวิจัยดังตาราง 6

ตาราง 6 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development 2): การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/เอกสาร	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้หลักสูตร	การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คนที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)	แบบทดสอบ, ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. ประเมินผลระหว่างทดลองใช้หลักสูตร	1. การประเมินผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ 2. การประเมินผลด้านความรู้ ทักษะการประดิษฐ์ดอกไม้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)	- แบบประเมินผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ของนักเรียน, ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) - แบบประเมินผลด้านความรู้และ ทักษะการประดิษฐ์ดอกไม้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ตาราง 6 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/เอกสาร	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
3. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้หลักสูตร	1. การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. การสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตร	- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) - แบบทดสอบ, ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบที (t – test แบบ dependent samples) - แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร, ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. เพื่อปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร	- นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข		

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาดัชนีความสอดคล้อง (IOC: index of item objective congruence) เพื่อวัดความเที่ยงตรง (validity) (พิชิต ฤทธิ์จรรยา, 2549, หน้า 242 – 243)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างส่วนประกอบของแบบสอบถาม กับเนื้อหาตามจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าระดับความยาก (p) (difficulty) โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ, 2539, หน้า 210)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	R	แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบข้อนั้นถูก
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบทั้งหมด
	p	แทน	ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบระหว่าง 0.20-0.80

1.3 ค่าระดับความยาก (r) (discrimination) โดยใช้สูตรดังนี้(ล้วนสายยศ และอังคณา สายยศ, 2539, หน้า 211)

$$D = \frac{R_U - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ	R_U	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
	R_L	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อนรวมกัน
	D	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

1.4 นำแบบทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของข้อสอบทั้งฉบับโดยการนำผลการทดลองใช้มาหาค่าความคงตัวภายในของแบบทดสอบ (Internal consistency) โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) ซึ่งมีสูตรคำนวณดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2549, หน้า 247)

$$\text{KR-20} : r_u = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

เมื่อ	r_u	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ
	p	แทน	สัดส่วนของคนทำถูกแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดแต่ละข้อ ($q = 1 - p$)

1.5 นำแบบวัดความพึงพอใจต่อหลักสูตร ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (พิชิต ฤทธิจรรยา, 2549, หน้า 248)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
n	แทน	จำนวนข้อคำถาม
S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) \bar{X} โดยใช้สูตรดังนี้ (พิชิต ฤทธิจรรยา, 2544, หน้า 300)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูล
N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.2 ส่วนเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยใช้สูตรดังนี้ (พิชิต ฤทธิจรรยา, 2544, หน้า 312)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ X	แทน	ข้อมูลหรือคะแนนแต่ละตัว
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.3 การหาค่า t - test แบบ dependent samples โดยใช้สูตรดังนี้ (พิชิต ฤทธิจักรูญ, 2549, หน้า 307)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \quad df = n - 1$$

เมื่อ $\sum D$ แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนแต่ละคู่
 D แทน ผลต่างของคะแนนแต่ละคู่
 n แทน จำนวนคู่ของข้อมูล
 df แทน องศาแห่งความอิสระ มีค่าเท่ากับ $n - 1$